

TÌNH HÌNH NHẬP KHẨU VÀ TẬP QUÁN TIÊU DÙNG QUẢ XOÀI TẠI HOA KỲ

Sau hơn 10 năm đàm phán, ngày 18 tháng 2 năm 2019, đại diện Cục Kiểm dịch Thực Động vật thuộc Bộ Nông nghiệp Hoa Kỳ (APHIS) đã trao giấy thông hành xuất khẩu trái xoài của Việt Nam vào Hoa Kỳ. Để giúp các doanh nghiệp xuất khẩu trái cây trong đó có quả xoài có thêm thông tin về thị trường quả xoài Hoa Kỳ, Chi nhánh Thương vụ Việt Nam tại San Francisco tiến hành tổng hợp một số thông tin liên quan đến thị trường xoài Hoa Kỳ, bao gồm cả các thông tin về sản xuất nội địa và nhập khẩu từ một số thị trường chính cũng như thị hiếu tiêu thụ của người tiêu dùng. Hy vọng các thông tin này sẽ giúp các doanh nghiệp Việt Nam có thêm cơ sở để lập kế hoạch và triển khai một cách có hiệu quả hoạt động xuất khẩu trái xoài của Việt Nam sang Hoa Kỳ, góp phần nâng cao kim ngạch xuất khẩu, nâng cao giá trị và tạo việc làm cho bà con nông dân canh tác cây xoài trên cả nước.

Tại Hoa Kỳ, nhu cầu trái cây nhiệt đới, bao gồm cả quả xoài đã tăng lên trong vài thập kỷ qua. Điều này có nhiều lý do, chẳng hạn như sự gia tăng di dân từ các nước châu Á và châu Mỹ Latinh, cũng như người tiêu dùng Hoa Kỳ tăng xu hướng tiêu dùng các trái cây ngoại lai, và có ý thức hơn về sức khỏe và chế độ ăn uống của họ (Karp, 2007). Tiêu thụ xoài theo đầu người tại Hoa Kỳ đã tăng dần theo thời gian. Theo số liệu năm 2005, Hoa Kỳ tiêu thụ ít hơn nửa kg xoài mỗi người/năm, nhưng đến năm 2016, con số này đã tăng lên gần 1,3 kg/người/năm (Leonardo Ortega-Director of Research at National Mango Board).

Ở Hoa Kỳ, xoài tươi thường được dùng cùng bột yến mạch, làm rau trộn hoặc sinh tố. Xoài cũng có thể được làm khô, đông lạnh, hoặc chế biến để tăng giá trị. Xoài chưa chín được chế biến thành nước sốt, dưa chua, và cà ri. Xoài chín thường được chế biến thành các sản phẩm như bánh kẹo, lát hộp, thanh trái cây, nước trái cây và các đồ uống khác, salsas, nước sốt và các loại khác ("Xoài chế biến" - FAO, n.d.) (Cullum, 2016).

Xoài tươi thường được bán siêu thị, ở địa phương thông qua các trang trại, chợ của nông dân, và các cửa hàng tạp hoá đặc sản (Cavallo, 2016). Theo số liệu của Cơ quan Nghiên cứu Kinh tế của Bộ Nông nghiệp Hoa Kỳ năm 2013 (ERS), giá bán lẻ trung bình cho xoài tươi là 1,38 đô la Mỹ/pound (tức khoảng 3 đô la/1kg) ("Mangoes" - ERS, 2013).

Theo Hội đồng xoài quốc gia Hoa Kỳ (Mango National Board) xoài chỉ được trồng thương mại hạn chế ở Hoa Kỳ phần lớn do thời tiết không thích hợp. Theo Cục Kiểm dịch Thực Động vật thuộc Bộ Nông nghiệp Hoa Kỳ (APHIS), xoài được trồng tại các bang Florida, California, Hawaii và vùng lãnh thổ Puerto Rico với sản lượng khoảng 3.000 tấn/năm, chiếm khoảng 1% tổng lượng nhập khẩu. Bang có diện tích xoài trồng lớn nhất là Florida với khoảng 200.000 cây trên một diện tích xấp xỉ 2,000 hecta, sản lượng ước tính khoảng 2.574 tấn, đạt giá trị khoảng 2,1 triệu đô la Mỹ, chiếm 82,5% lượng xoài được sản xuất tại Hoa Kỳ. Giống xoài được trồng ở vùng này thường là giống Haden và Palmer.

Tình hình nhập khẩu:

Theo Bộ Nông nghiệp Hoa Kỳ, Hoa Kỳ là nước nhập khẩu xoài lớn nhất thế giới. Tổng lượng nhập khẩu xoài của Hoa Kỳ (theo APHIS, Bộ Nông nghiệp Hoa Kỳ) vào khoảng hơn 400 nghìn tấn/năm. Phần lớn xoài được bán tại Hoa Kỳ được nhập khẩu từ 6 nước sau: Mexico, Peru, Guatemala, Brazil, Haiti, Ecuador. 6 nước này chiếm khoảng 99% tổng lượng nhập khẩu xoài vào Hoa Kỳ. Cụ thể:

Năm 2014, Hoa Kỳ nhập khẩu từ 6 nước trên khoảng 365.805 tấn xoài, năm 2015 khoảng 381.015 tấn, năm 2016 là 437.157 tấn xoài và năm 2017 khoảng 474 nghìn tấn, trung bình là 391.366 tấn xoài tươi/năm, trong đó, trung bình nhập khẩu từ Mexico chiếm tỷ trọng 65,79%; Peru chiếm 10,43%; Ecuador chiếm 9,72%; Brazil chiếm 6,07%; Guatemala chiếm 4,00%; Haiti chiếm 2,25%.

Thời điểm nhập khẩu cao điểm là tháng 4, 5, 6, 7, trung bình mỗi tháng chiếm gần 12% tổng lượng nhập khẩu xoài trong cả năm, trong đó tháng nhập cao điểm nhất là tháng 6 là 58.351 tấn, chiếm 14.66% tổng lượng xoài nhập trong năm.

Thời điểm nhập khẩu thấp điểm là các tháng 9 và tháng 10, trung bình mỗi tháng nhập khoảng 16.200 tấn chiếm 4.05-4.23% tổng lượng xoài nhập trong năm.

Ngoài xoài tươi Hoa Kỳ còn nhập khẩu dưới dạng xoài sấy khô, đông lạnh, đã qua chế biến hoặc bảo quản cũng như nước ép xoài. Cụ thể, theo số liệu của Tạp chí Trái cây và Cây ERS, 2016 thì trong năm 2015:

- Gần 19.4 triệu pound xoài khô (tức 8,7 triệu tấn) được nhập khẩu trị giá 82,1 triệu đô la, với Philippines, Mexico và Thái Lan là các nhà cung cấp chính.
- Hơn 139 triệu pound xoài đông lạnh (tức 62,55 tấn) được nhập khẩu trị giá 131,2 triệu USD, với Mexico và Peru là các nhà sản xuất chính.
- Hoa Kỳ cũng nhập khẩu 194,8 triệu pound xoài (87,66 tấn) được chế biến hoặc bảo quản trị giá 125,8 triệu USD. Các nước cung cấp xoài đã chế biến hoặc bảo quản chưa có số liệu chính thức.
- Hơn 2 triệu gallon nước ép xoài được nhập khẩu trị giá 8,5 triệu đô la. Các nước cung cấp nước ép xoài không có số liệu được báo cáo.

Tổng lượng xoài nhập khẩu năm 2014-2017 của Hoa Kỳ (đơn vị 10,000 lb)

Country	Year	Country total	Tổng (%)	Note
Mexico	2014	52.158	64,16%	
	2015	56.012	66,15%	
	2016	64.427	66,32%	Trung bình thị phần: 65,79%; Kim ngạch trung bình: 275.221 tấn
	2017	70.107	66,56%	
Peru	2014	9.842	12,11%	
	2015	7.372	8,71%	
	2016	9.886	10,18%	Thị phần trung bình: 10,43%; Kim ngạch trung bình: 43.549 tấn
	2017	11.304	10,73%	
Ecuador	2014	7.587	9,33%	
	2015	8.401	9,92%	
	2016	12.394	12,76%	Thị phần trung bình: 9,72%; Kim ngạch trung bình: 40.145 tấn
	2017	7.261	6,89%	
Brazil	2014	4.937	6,07%	
	2015	7.101	8,39%	

	2016	6.142	6,32%	Thị phần trung bình: 6,07%; Kim ngạch trung bình: 24.820 tấn
	2017	3.708	3,52%	
Guatemala	2014	4.586	5,64%	
	2015	3.427	4,05%	
	2016	2.744	2,82%	Thị phần trung bình: 4,00%; Kim ngạch trung bình: 16.402 tấn
	2017	3.708	3,52%	
Haiti	2014	2.180	2,68%	
	2015	2.357	2,78%	
	2016	1.554	1,60%	AVG:2,25%; (2.036)
	2017	2.054	1,95%	

(Nguồn: Hội đồng xoài quốc gia Hoa Kỳ)

Về mùa vụ: Tại Mexico, mùa xoài thường bắt đầu vào tháng 1 và kết thúc tuần cuối tháng 10 hàng năm với lượng xuất là 58,1 triệu thùng với các loại xoài chính xuất khẩu sang Hoa Kỳ với tỷ lệ như sau: Tommy Atkins (29%), Ataulfo (27%), Kent (25%), Keitt (14%) and Haden (5%). Mùa xoài tại Guatemala bắt đầu vào tháng 3 và kết thúc vào tuần 1 tháng 6 với lượng xuất khoảng 4.3 triệu thùng với các loại xoài với tỷ lệ như sau: Tommy Atkins (95%), Kent (3%), Keitt (1%) and Ataulfo (1%). Mùa vụ xoài tại Costa Rica bắt đầu từ tháng 2 đến tận giữa tháng 4 với lượng xuất xấp xỉ khoảng 406.000 thùng với tỷ lệ các loại xoài chính mà nước này cung cấp như sau: Tommy Atkins (70%), Irwin (15%), Ataulfo (10%), and Keitt (5%).

Tập quán, thị hiếu tiêu dùng

Trong thập kỷ qua, tiêu thụ xoài tươi đã tăng ở mức ổn định trên thị trường Hoa Kỳ. Khi việc tiêu thụ xoài trở nên quen thuộc với người tiêu dùng Hoa Kỳ, Hội đồng Quản lý Xoài Quốc gia dựa vào kết quả nghiên cứu người tiêu dùng năm 2017 và Nghiên cứu về Cách sử dụng (A & U) điều chỉnh chiến lược tiếp thị để thúc đẩy tốt hơn nữa cũng như đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của người tiêu dùng. Một nghiên cứu gần đây của Hội đồng Xoài Hoa Kỳ đã cho kết quả như sau:

- Tỷ lệ người mua xoài 2013-2017 đã tăng từ 60% lên 67%
- Người mua tiếp tục mua xoài vì hương vị và bởi vì chúng được coi là thực phẩm lành mạnh. Đánh giá về những đặc điểm này trong số tất cả những người trả lời vẫn tăng đều đặn.
- Hai lý do hàng đầu mà người không mua không mua xoài vẫn giữ nguyên, đó là không nghĩ tới chúng và không biết cách chọn xoài chín, nhưng nó đã hoán đổi vị trí. Năm 2013, lý do hàng đầu không mua xoài vì không nghĩ đến chúng (35%; 28%); Năm 2017, lý do hàng đầu là không biết cách để chọn một quả xoài chín (31%; 29%).
- Hơn một nửa lượng xoài mua không theo kế hoạch đã định, bao gồm cả người mua xoài những năm trước lần hiện tại.

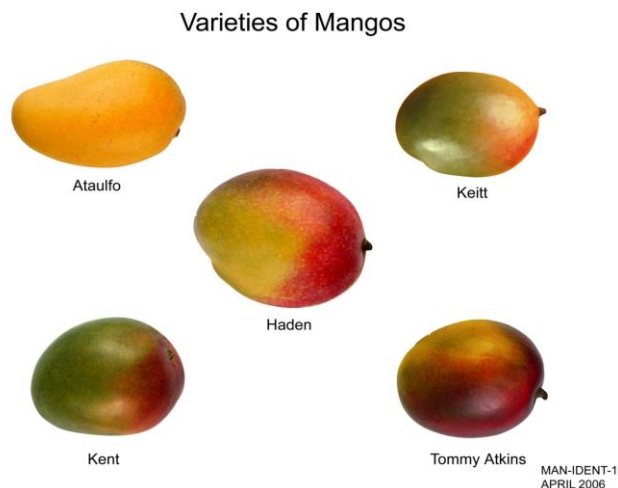
- Cùng với sự tăng trưởng trong việc mua xoài từ năm 2013, những xu hướng này có nghĩa là không có vấn đề gì mới xảy ra ngăn cản việc mua xoài, trong khi các rào cản không mua đang bớt dần. Có ít người mua chưa từng nhìn thấy xoài, một dấu hiệu cho thấy nhận thức về xoài đang dần dần phát triển và mặc dù đó vẫn là những lý do hàng đầu khiến họ không mua xoài, nhưng nó cho thấy ngày càng nhiều người tiêu dùng bị quyến rũ bởi loại quả này.
- Người tiêu dùng không phải là không thích xoài mà không biết giữ xoài tươi. Lý do hàng đầu khiến người ta không mua xoài vẫn là họ không biết cách chọn một quả xoài. Chỉ 12% người tiêu dùng nói chung và 17% người mua xoài biết rằng xoài có mùa quanh năm. Trong số những người mua trong quá khứ, 34% nói rằng không phải mùa xoài, điều này lý giải lý do tại sao họ đã không mua xoài trong sáu tháng.
- 78% người không mua không biết cách chọn xoài chín.
- Nhiều người trong quá khứ không mua xoài tươi nhưng đang ăn các sản phẩm làm từ xoài từ các nhà hàng.
- Hầu hết những người mua hiện tại đều tập trung vào các loại xoài tươi, xoài cắt lát: Điều này có thể do sự thay đổi về sở thích hoặc sự sẵn có của mặt hàng này trong cửa hàng trong vài năm qua. Tuy nhiên, doanh số bán xoài tươi vẫn vượt nhiều so với xoài cắt lát. Điều này chỉ ra rằng tăng trưởng tiêu thụ cả hai loại sản phẩm này chủ yếu là nhờ mua quả xoài tươi nhưng nhiều người mua mới mua loại quả này mua cả hai sản phẩm trên. Mục đích mua đang tăng lên giữa những người mua hiện tại và trong quá khứ đối với xoài cắt lát và trong số những người trong quá khứ không mua xoài.
- Trong khi xoài chủ yếu được ăn ở nhà (kể cả nhà của bạn bè hoặc người thân), cách thức và địa điểm mà người tiêu dùng ăn xoài đã chuyển một phần, với nhiều xoài đang được ăn như một phần của món ăn và ăn ngày càng nhiều hơn bên ngoài. Điều này cho thấy tổng tiêu thụ xoài có thể tăng lên.
- Tiêu thụ xoài thường xuyên hơn như một thành phần có thể quan sát thấy trong năm 2017 giữa những người mua gần đây, trung bình họ đã mua 5,6 quả xoài trong hai tuần qua (so với 4,9 quả vào năm 2013) mặc dù tác động theo mùa vụ của các giai đoạn khảo sát không thể hoàn toàn loại trừ.
- Người tự mua xoài vẫn là người tiêu dùng xoài lớn nhất
- Mức tiêu thụ của trẻ em và thanh thiếu niên là khá thấp trẻ em ít có khả năng ăn xoài hơn cha mẹ mình.
- *Một phần đáng kể số người trả lời cuộc khảo sát cho biết họ sẽ dự định mua xoài vào cuối cuộc khảo sát.* Tuy nhiên, những thay đổi này không phản ánh bất kỳ hình ảnh hoặc thông điệp nào một cách đặc biệt. Điều này gợi ý rằng việc tăng lên của ý định mua xoài là một thông điệp không quan trọng bằng việc thúc đẩy người tiêu dùng với thông tin xoài là sự lựa chọn quanh năm

Quả xoài Việt Nam hiện nay tuy giá thành xuất khẩu khá cao nhưng nói chung sẽ có khả năng cạnh tranh nhất định so với xoài các nước do có chất lượng ngon, tỷ lệ ngọt cao. Tuy nhiên, với thị trường Mỹ lại rất đặc biệt, bởi đây là thị trường có ảnh hưởng rất lớn từ nguồn trái cây tại Mexico, đất nước có sản lượng xoài lớn nhất khu vực châu Mỹ, với tiêu chuẩn chất lượng cao và đảm bảo an toàn vệ sinh thực phẩm. Để xuất khẩu thành công vào thị trường Hoa Kỳ, các doanh nghiệp Việt Nam ngoài việc tuân thủ các quy định về vệ sinh, an toàn thực phẩm thì cần chủ động thực hiện các hoạt động xúc tiến thương mại tại thị trường Hoa Kỳ, đặc biệt là tại các khu vực có cộng đồng người Á Châu và Mỹ La tinh một cách mạnh mẽ. Đồng thời cũng truyền tải các thông điệp theo đó khuyến khích người tiêu dùng tăng cường tiêu thụ xoài, trong đó cần nhấn mạnh hương thơm độc đáo của trái xoài, các giá trị dinh dưỡng và lợi ích về sức khỏe mà xoài mang lại, song song với đó hướng dẫn cách sử dụng, chế biến quả xoài.

Hy vọng, từ kinh nghiệm xuất khẩu quả xoài sang các thị trường khó tính khác như Nhật Bản, Hàn Quốc,... các doanh nghiệp Việt Nam sẽ đạt được nhiều thành công trong việc xuất khẩu xoài sang Hoa Kỳ.

Phụ lục: Các giống xoài thường được tiêu thụ tại Hoa Kỳ

Các giống xoài được trồng hoặc nhập khẩu vào Hoa Kỳ là giống xoài Honey (Ataulfo), Francis, Haden, Tommy Atkins, Palmer, Kent. (xem hình)

Honey (Ataulfo): có hạt rất nhỏ, tỷ lệ thịt xoài cao, mịn, thịt xoài rất tươi, rắn, ít xơ, màu sắc vàng rực rỡ; hình dáng nhỏ dẹt hoặc hình ovan, khi chín vỏ màu vàng đậm và có những nếp nhăn nhỏ xuất hiện khi nó chín hoàn toàn (Xoài này thường được trồng tại Mexico, Ecuada, Peru). Mùa của loại xoài này bắt đầu từ tháng 3 đến tháng 6.

Francis:

Nguồn: Hội đồng Xoài Hoa Kỳ

Xoài có vị ngọt đậm, thường được trồng ở các nông trại nhỏ ở Haiti, mềm, nhiều nước, màu sắc vỏ vàng sáng cùng với màu xanh, hình dáng quả là hình chữ nhật, hình cong 2 hướng chữ S. Khi chín xoài chuyển từ màu xanh sang màu vàng và khi chín đều thì vàng hơn màu kim loại. Mùa xoài này bắt đầu từ tháng 4 đến tháng 6.

Haden:

Loại xoài này có vị thơm, được trồng và phát triển tại Nam bang Floria từ năm 1910, tuy nhiên vùng trồng bị giảm mạnh do tác động của sự phát triển và thời tiết (bão).

Xoài Keitt:

Loại xoài này có vị rất ngọt và mùi trái cây. Loại này thường được phổ biến tại cộng đồng văn hóa Châu Á, nơi họ hay chế biến thành đồ muối. Nó có đặc tính là thịt rắn, có mùi ngọt tươi của trái cây với lượng xơ hạn chế. Màu quả thường xanh đậm hoặc xanh trung bình, đôi khi có màu hồng trải dài trên một phần nhỏ trái xoài, hình ovan lớn. Khi chín quả vẫn giữ màu xanh kể cả khi đã chín hết, nấn nhẹ vào quả sẽ biết là quả đã chín.

Xoài Kent:

Loại xoài này có vị ngọt và ngọt đậm, được trồng tại Florida từ những năm 1940 và là loại xoài lý tưởng để ép nước và để sấy khô. Nó có đặc tính ngọt, thịt quả mềm với lượng xơ hạn chế. Màu sắc quả xanh đậm và khi chín có những mảng đỏ đậm chiếm vị trí nhỏ trên toàn quả xoài. Hình dáng quả hình oval lớn, ấn nhẹ vào quả để biết tình trạng chín của quả. Mùa loại xoài này bắt đầu từ tháng 2, tháng 3, tháng 6, tháng 8 và tháng 12.

Xoài Palmer

Loại xoài này có mùi vị ngọt nhẹ, được trồng tại Florida từ những năm 1940. Nó được phát triển rộng rãi thành loại xoài thương mại tại Florida, thường được thu hoạch khi chưa chín vì họ muốn giữ màu xoài chưa chín này. Đặc tính của nó là thịt mịn với lượng xơ hạn chế còn màu sắc là màu cherry đậm và điểm sắc đỏ trên nền xanh hoặc xanh nhạt với sự kết hợp màu đỏ nhạt và xanh hoặc điểm sắc cam. Xoài có dáng hình chữ nhật với phần đuôi quả nhọn hoặc kích cỡ không tăng ở phần vai quả.

Tóm lại, mùa của các loại xoài tại Hoa Kỳ khá dài. Tùy thuộc vào giống cây, xoài có thể sẵn sàng thu hoạch vào đầu tháng 2 cho tới cuối tháng 10 với mùa cao điểm vào tháng 7 ("Mango" - CRFG, 1996) (Draper, 2014) (Heen, n.d.).

Nguồn: Chi nhánh Thương vụ Việt Nam tại San Francisco